

Ja reisisihiks oli meile Amsterdam!

Elva Kammerkoor Solenne kontsertreis Madalmaade Kuningriiki (Hollandisse)

14.-24 aprill 2010

Anne Noop

Amsterdam - Euroopa pärl! Holland - tulpide, luikede, arhitektuuri, kanalite, muuseumide, jalgrataste ja ka tolerantsuse maa! Laulusõnad ütlevad küll „...ja reisisihiks oli meile Rotterdam!” Kuid just see laul meenus meile kohe, kui Utrechtist läbi sõites nägime viita Rotterdami peale.

Bussisõit hea seltskonnaga võib küll väga tore olla, kuid arvestades maateed pidi kulgevast sõiduaega, otsustasime reiskorraldamisel lennuliikluse kasuks. Sinnasõit Tallinn- Frankfurt- Amsterdam, koos ümberistumisega kõigest 5 tundi, mille sisse mahtus ka kaks lennulõunat lõõgastavate karastusjookidega, tundus lausa ülikiire. See pisike märkus ülikiire kohelejäudmise kohta on väga oluline, sest „*Force Majeure*”, tagasilendu ei olnud enam mingit moodi võimalik korraldada.

Kuna 2009 aastasse jäi koorirahva peaurituseks Laulu- ja tantsupeol osalemine, siis 2010 aprilliks oli koor valmis uueks kontsertreisiks. Seekord siis Madalmaade Kuningriiki Hollandisse, kus meid ootas ülimalt nooruslik ja rõõmsameelne naiskoor – ”Projectkoor voor Vrouwen” Zevenhovenist, eesotsas dirigent Manja Korperiga.

Millest kõik alguse sai?

Loen lõiku Manja Korperi kirjast, mis oli saadetud Gita Kalmetile, Eesti Vabariigi suursaadikule Hollandi Kuningriigis, eesmärgiga kutsuda suursaadik patrooniks meie ühisele kontserdile: „*Esmane kontakt Solenne kooriga sündis tänu Solenne plaadi kuulamisele, mille kinkis mulle mu hea sõber Mr Felix Karthaus, kes omakorda on seotud koori tegevuse toetamisega juba 2002 aastast. 2008 aastal Eestit külastades, kohtusime ka Solenne kooriga ning samas see idee sündiski...*”

Ühised, ca kahetunnised kontserdid, olid planeeritud Maranatha kirikus Driebergen's, Hervormde kirikus Zevenhovenis, Utrecht'i koolis (keskkool, mille õpilased on külastanud Pärnut) ning meie koorile lisaks väiksemad ülesastumised mitmel pool mujal, kus viibisime: Driebergeni vanadekodus, Keukenhofi lilleaias, Vabaduse väljakul Amsterdamis, kõlaproovid erinevates kirikutes, rattamatkal, laevareisil, lisaks tänu- ja tervituslaulud kohtades, kus meid vastu võeti!

Meil on laulupidude, hollandlastel aga lillepidude traditsioon!

Meie majutuskoht asus Nieuwkoop'i linna lähistel Noordenis, mis jääb Madalmaade lääneosa Lõuna - Hollandi provintsi. Esimesel päikesepaistelisel hommikul ümbrusega tutvudes, jalutasime mööda kohalikke külatänavaid ning leidsime endid kevadises õitetulvas, õnneliku muinasloo pildis, mida olme harjunud nägema vaid muinasjuturaamatutes. Justkui lillenäituseks ehitatud miniatuursed koduaiad olid kujundamisel viimseni läbi mõeldud. Erilist võlu andsid juurde krunte piiravad kanalid, kus omakorda tundsid end hästi ka luiged. Neid jätkus arvukalt kõikjale, küll parvedena kanalite äärde, küll paaridena koduaedadesse - justkui künnivareseid Eestisse. Üsna tihti viis koduukse ette vaid väike kaares sillake, mille kohal õitsvad puuksad kaardusid painutatult koduvärvavaiks. Hollandlased armastavad oma aedadesse paigutada ohtralt igasuguseid kujakesi – suuri ja väikeseid. Teepeenraid ääristasid kirevad ja lõhnavad paksud lillevaibad - meie majutuskoht asus just sellise idüllilise küla keskmes.

Solennekate päevad Hollandis olid vastuvõtjate poolt sisutihedalt planeeritud. Sinna mahtus ka pikem rattamatk mööda kohalikke külasid, kuhu jäi ka ehtsa töösoleva tuuliku külastamine. Saime põhjaliku ülevaate tuuliku ülesehitusest, möldri igapäevasest tööst. Nägime kuidas mölder tuuliku käivitamiseks nagu madrus (masti) tiibadele ronis ning tuule püüdmiseks purjeriided peale tõmbas. Aga erinevalt Eesti tuulikute, seisnes selle tuuliku töö hoopis veetaseme reguleerimises kanalites, mitte jahu jahvatamisega.

Bussireis lillepõldude vahel – vaheldumisi kanalitega jooksid tulpide, hüatsintide, nartsisside pikad ja kirevad lõhnavad värvitriibud. Kaunis jalutuskäik enne kirikukontserti Driebergeni (saksa k. kolme mäe) pargis. Roheline park, kuhu meid jalutuskäigule viidi, ongi sealikandide kõrgeim ala. Mägesid need kingud küll ei meenutanud, kuid lopsakas taimestik ning kevadsoe päikseline jalutuskäik oli mõnus ning kaunis päikese käes imetleda. Samasse jäi ka vanadekodu, kuhu korra sisse põikasime ning tervituslauludega hetkeks elevust.

Kuulsa Keukenhofi aia küllastamiseks eraldati taas lausa terve päev. See on üks suuremaid ja tuntumaid 30 hektarilise lilliaeda, mis paikneb Lisse linna juures. Käes oli just nartsisside, hüatsintide ja tulpide kõrgeaeg. Väga palju haruldasi põõsaid ja puid, lilleparaadi-eelsed väljapanekud, orhideede majad, kujundatud põõsastega alleed ja aiad, tuuleveskid- miniatuursed ja ehtsad kõrged. Tänavuse lilleparaadi teema oli „Armastusega Venemaalt”. Lilleõitega oligi kujundatud Venemaad iseloomustavaid pilte – värvilisi kirikukupleid, Matrjoskasid jne. Igaks juhaks päriti meie käest eelnevalt, kas me ikka oleme nõus laulma Keukenhofi aias, kui pidustuste läbivaks teemaks on Venemaa?

Elamus kontsertidelt

Solenne kontsertkava keskmesse oli peamiselt valitud Eesti heliloojate looming ning rahvamuusika. Projectkoor voor Vrouwen oli sootuks teistsuguse muusika viljeleja ja karakteriga. Kõik lood olid üles ehitatud fonosaatega, lisaks klaveri ja trummide saade. Nende repertuaar koosnes ainult inglise keeles ülemaailmselt tuntud pop-muusikast. Ka filmimuusikast, nagu näiteks hästi tuntud „*My favorite things*” „Helisevast muusikast”, „*California Dream*” jne. Mis oligi hästi, sest nii oli kava mitmekesine ning jäi ära kooride võistlus ja võrdlemine.

Nii nagu orkester häälestab oma pillid kontserdiks, häälestub ka koor, igäüks eraldi. Valmistub sisemiselt nii enda, kaaslauljate kui ka kuulajatega. Teades, et meie teisel kontserdil, Hervormde kirikus, on kuulajate hulgas ka EV suursaadik, häälestus koor kõigile ja veel eraldi temale. Eriline tunne on laulda kaugel kodust kellegile, kelle süda tunneb ja teab, millest sa laulad, teab isegi laulusõnu. Ja siis oli meie hümnid kord. Pisaraid ja veekalkvel silmi jätkus mõlemale, nii lauljate kui kuulajate poole. Need olid ilusad ja hardad hetked. Kui ühene, kui erinev saab olla üks maa ja rahvas teisest? Kas selleks on vaja mõista teineteise keelt või piisab vaid muusikast? Vesteldes pärast kontserti ühe kuulajaga, märkis ta, et meie nägudelt olid kõik emotsioonid kui raamatust lugeda. Ja küll me paistame ikka õnnelikud!

Kui kontsertkava esimene osa oli rohkem isamaalise ning tõsisema kavaga, siis teine pool oli üles ehitatud rõõmsamatele ja kiirematele lugudele. Muuhulgas kõlasid Eesti armastatuimad viisid Valgrelt, hoogne „Tuljak”, lõbus „Naljalugu” ja „Kungla rahvas”, mis panid lauljate read hoogsalt liikuma ja näitasid meie päikselisemat poolt. Kuulajate, kes ju tulevad lauljatega samal lainel kaasa, nende nägudelt peegeldus vastu meie endi hingeseisund. Nii muretsesime pisut härrasmehe pärast, kes vastutas õhtu jooksul heli- ja pildijäädvustamise eest saali rõdul. Tundes end ülevalpool teistest pisut vabamalt ja privaatsemalt, lasi ta end muusikal vabalt kaasa viia. Seetõttu on meie videojäädvustuskohati hüpleva pildiga.

Vaheaegadel piirati lauljaid igasuguste küsimustega. Huvi välisesinejate vastu oli väga suur. Mis asjad teil rinnas on – sõlgede kohta. Kas Eestis kannavadki mehed selliseid kaubuseid? Kas need seelikuvärvid on teie lipuvärvid? Kas teie jalanõud (pastlad) on balletisusside eelkäijad? Ei oldud kitsid ka kiitusega lauluoskuse kohta. Kaasavõetud plaadimüük edenes imehästi, neist tuli puuduski.

Hollandlased olid selgeks õppinud meie M.Härma „Ei saa mitte vaiki olla”, mis kanti ette ühislauluna. Kontserdi lõpulauluks kõlas ühine laul, R.Shaffy „Cantate”, mida lauldi kätest kinni hoides ja ringselt

kuulajate ümber liikudes. See tekitas võimsa ühtekuuluvuse ja õnnetunde kordaläinud õhtust. Küllap oli oma mõju ka kirikul, mis nii hästi kõlasid koondab ning helidel kõlada laseb.

Ühel kontserdijärgsel õhtul korraldasime oma majutuskohas, mis oli selleks ka kaunis sobiv oma suurte ruumide poolest, vastuvõtu kõigile sõpruskoori liikmetele, sealsetele toetajatele ja aukülastele. Kõigile lauljatele ja toetajatele olid meil kaasas rahvuslikud kingitused – raamatud, rahvusliku mustriga käsitööesemed- sallid, sokid jpm. See oli vähim, mida saime teha, kuid kõik siin ilmas ei peagi olema mõõdetav, vähemasti mitte tänu. Erilise au pälvis Felix Karthaus, kellele olime lasknud trükkida raamatu, kus oli koos fotojäädvustustega talletatud „Felixi tulemise ja olemise lugu” – kusjuures regivärsi seades, mis sai ka koori poolt uuesti ette kantud. Kogu vastuvõtu uhkuseks oli Solenne koori meeslauljate endi valmistatud ehtne lihaseljanka. Kõrvale oli pakkuda Eestist kaasa võetud päris koduskupsetatud musta leiba. Toiduvalmistamisel võikski pikemalt peatuda, sest hoolitsesid ju ainult meeslauljad ka igaõhtuse ühissöögi valmimise eest, tehes seda väga kõrgel tasemel.

Eriliselt südamlikuks koosolemiseks kujunes Goke ja Gerald Leverlandi kodune vastuvõtt. Kuna Goke on elukutselt metallikunstnik, siis saime lisaks fantastilise kunstinäituse osaliseks. Hollandlaste kombel serveeriti ka vaagnatäis heeringat, mille söömine käis nõnda, et riputades kala sabaotsast kinni hoides kõrgel enda pea kohal– alustad söömist pea poolt kuni jõuad sabaotsani, mida kiiremini ja isukamalt, seda parem (peaga kala õnneks ei serveeritud). Tänu pererahva soojale vastuvõtule tundsin end nagu kodus. Järjest ja järjest võeti üles lihtsad lauluviisid, kõigi silmis paistis soe kodutunne, siiras andmisrõõm ja pea need pisaradki jälle jooksid. Aga rohkem oli ikka rõõmu, lihtsalt väike heldimushetk..

Eraldi Felixist

On tõsi, et muusikal on võime koondada enda ümber erinevate kultuuridega, erinevate huvidega ja vanusega inimesi. Muusikast tuleneva lummuse loob harmoonia ja ilu ühisosa, mis ei vaja tõlkimist, see on mõistetav kõigile ühtmoodi. Nagu eelpool mainitud, on meie koori tegevust toetanud aastast 2002 Felix Karthaus, kes on sündinud Hollandis ning elab Inglismaal. Äritegevus on toonud ta meie väiksesse riiki, Eestisse. Ta on ära õppinud Eesti keele, ta on eestluse kummardaja, kui nii võib öelda. Tänu temale on teoks saanud nii mitmedki koori ettevõtmised. 2009 aasta Laulu -ja tantsupeo rongkäigul kandis Solenne ridades Eesti lippu Felix Karthaus. Tema sõnad enne laulupidu: „ Ma ei saa juba mitu päeva und. Ma nii muretsen, kas ma saan hakkama!” Mis köitis Sind ja Su meeli selle metsiku loodusega väikemaa külge, väikese rahva ja tema muusika külge? Millega võitsime Su südame? Teinekord ei saagi kõige põhjust seletada.

„Tuhavangistusest“ pääsemine

Pikaleveninud tagasisõit seoses „tuhavangistusega“ algas planeeritust paar päeva hiljem Eestist järgi tellitud bussiga. Kuid mis teeb paar bussipäeva rõõmsale koorirahvale! Nüüd kulusid ära Eesti rahvarõivaseelikud, polnud ju keegi arvestanud ööbimistega bussis! Soojad villased Rõngu naise värvidega triibuseelikud õlgadel, sõitsid Eesti naised bussis külma tundmata koju. Noordeni külakeses ei olnud vist ammu, kui üldse kunagi, nõnda palju fliispleede ja õlu ostetud. Õlu seal otsa saigi. Jälle kord võõrustajate ja sõpruskooriga huvasti jätnud (ärasõidu aeg polnud viimse õhtuni kindel, seetõttu oli huvastijätu hetki varemgi), asusime lõpuks ometi koduteele. Koorid vahetasid omakorda noodiraamatuid, et 2012 aastal taas kohtuda ja üheskoos laulda, siis juba Elvas kindlasti.

Tänu toetajatele: Täname oma toetajaid siin ja Hollandis: Elva Linnavalitsus, AS RPM, Valeroon OÜ, Harti Pedak, Felix Karthaus, Projectkoor voor Vrouwen, EV Saatkond Hollandis, Ben Scharloo, Anita Vos, Nieuwkoopse linnavalitsus, Maranatha kirik, Tom Kemme, Goke & Gerald Leverland.

Solenne taustast

Kammerkoor Solenne ametlikuks sünnipäevaks võib pidada 11.jaanuari 1996. Kooril on varasemad välisreisid kontsertkavadega olnud Lätis, St. Peterburis, Rootsis, Slovakkias, Tsehhis, Taanis, Inglismaal. Koori asutajadirigent oli Eva Kams, kes oli peadirigent kuni 2008 aastani, täna juhatavad koori Merike Allik peadirigendina ja Merilin Sinikalda abidirigendina.